

Cultural Heritage without Borders (CHwB) is a Swedish foundation working to preserve cultural monuments endangered in various ways. The organisation was founded in April, 1995, in the spirit of the Hague Convention from 1954 to land international support to cultural heritage at risk of being destroyed whether as a result of natural disasters, war, neglect because of poverty, political or social conditions. Working with cultural heritage can help vulnerable groups recover their sense of dignity and empowerment, which in turn can increase the possibilities for reconciliation and fight against poverty.

CHwB Headquarters is based in Stockholm (Sweden) and has a Regional Office in Sarajevo (Bosnia and Herzegovina) with a branch in Tirana (Albania) and a local office in Prishtina (Kosovo). CHwB through various projects and network organisations, is active in South East European region.

CHwB projects are primarily funded by Sida (Swedish International Development Cooperation Agency) not excluding international, local donors and co-funders for number of projects.

CHwB is active in Kosovo since 2001. Our activities are focused on three programmes:

"Damage to cultural property belonging to any people whatsoever means damage to the cultural heritage of all mankind, since each people makes its contribution to the culture of the world."

Hague Convention, 1954

INTEGRATED CONSERVATION

The overall objective of the programme is to contribute to strengthening the role of institutions in integration of cultural heritage in the spatial and urban planning process in Kosovo as well as treating cultural heritage as a development factor for society. Conservation planning as a global trend is a rapidly evolving field that has enabled a transition from ad hoc protection to systematic planning involving pattern, process and biodiversity persistence. More recently, attention has been focused on incorporating socio-economic realities into conservation planning, particularly in terms of minimizing the management and opportunity costs of protection.

Some of the projects conducted in this field are:

- Pilot Preservation and Development Plan for village Isniq (Dečan/Dečani);
- Pilot Preservation and Development Plan for Historic Road of Dečan/Dečani;
- Pilot Preservation and Development Plan for village Drenoc (Dečan/Dečani);
- Conservation and Development Plan for Historic Zone of Prizren (photo below);
- Municipal Development Plan, Urban Development Plan, Urban Regulatory Plan for the city centre and Conservation and Development Plan of Junik;
- Remained Heritage in Prishtina/ Priština;
- Visioning Workshop for Prizren, Junik, Gjakova/Dakovica, Mamusha/Mamuša, Han i Elez/Elez Han, Gračanice/Gračanica, Vushtrri/Vučitrn, etc;
- Various workshops, seminars, conferences, etc...

RESTORATION OF HISTORIC BUILDINGS

The overall objective of the programme is to encourage and promote the usage of unique values of traditional craftsmanship, techniques and materials by means of restoration competence, in order to benefit from it in social and economical aspects and providing professional training for relevant institutions.

Some of the projects conducted in this field are:

- Restoration of Five Kullas in western Kosovo (Kuklec, Osdautaj, Demukaj, Oda e Junikut and Gockaj Kulla);
- Restoration of Mazrekaj Kulla in village Drenoc (Dečan/Dečani) - (photo below);
- Restoration of Isa Boletin Kulla in Boletin / Boletin (Mitrovica);
- Restoration of Hoxha Kulla in Junik;
- Restoration of Hadum Mosque in Gjakova/Djakovica;
- Restoration of Saraj House in Hočë e Madhe / Velika Hoča (Rahovec / Orahovac);
- Restoration of Episcopal Residence and Orthodox Seminary in Prizren;
- Restoration of Clock Tower in Rahovec / Orahovac;
- Restoration of Arasta Minaret in Prizren;
- Restoration of Great Hammam in Prishtina/Priština;
- Restoration of City Hammam roof in Mitrovica;
- Emergency restoration interventions all over Kosovo;
- Various workshops, training, field visits, etc...

LOCAL DEVELOPMENT THROUGH CULTURAL HERITAGE

The overall objective of the programme is to ensure development of local communities and preservation of cultural heritage through the introduction of different awareness, education and income-generating activities that respect the values of natural and cultural heritage.

In addition, this will result in proper maintenance and promotion of cultural heritage focusing on cultural tourism and community participation.

Some of the projects conducted in this field are:

- Tourism Facility Center *See you in Dukagjin!*;
- Assistance to central institutions on conduction of cultural heritage database of Kosovo;
- European Heritage Day celebrations in Kosovo;
- Cyclist event "Tour de Culture" in Kosovo (photo below);
- Prishtina International Summer University courses;
- Open lectures and debates in University of Prishtina / Faculty of Architecture;
- Restoration Camps for youth;
- Woman association traditional handicraft support projects;
- Bed and breakfast service in Mazrekaj Kulla in village Dranoc (Dečan/Dečani) and Ramë Zyberi Kulla in Junik;
- Direct support to local NGO's for cultural heritage awareness;
- Various debates, seminars, study visits, etc...

Trashëgimia Kulturore pa Kufij (CHwB) është fondacion suedez i angazhuar për ruajtjen e monumenteve kulturore të rezikuara në mënyra të ndryshme. Organizata është themeluar në prill të vitit 1995, në frymën e Konventës së Hagës të vitit 1954 për të ofruar mbështetjen ndërkombëtare për trashëgiminë kulturore në rrezik përtu shkatërruar qoftë si rezultat i fatkeqësive natyrore, luftës, shpërfilljes për shkak të varférise apo të kushteve politike ose sociale. Puna me trashëgiminë kulturore mund t'u ndihmojë grupeve të rezikuara të rikthejnë ndjenjën e tyre të dinjitetit dhe të fuqizimit e që nga ana jetët mund të rrisë mundësitet për pajtim dhe të luftës kundër varférise.

Zyra qendrore e CHwB është e vendosur në Stockholm (Suedi), me një Zyrë Rajonale në Sarajevo (Bosnjë dhe Hercegovinë), me një degë në Tiranë (Shqipëri) dhe një zyrë lokale në Prishtinë (Kosovë). CHwB është aktive në rajonin e Evropës Juglindore përmes projekteve dhe të organizatave të rrjeteve të ndryshme.

Projektet e CHwB janë kryesisht të finançuara nga SIDA (Agjensioni Suedi për Zhvillim dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar), duke mos përfashtuar donatorët ndërkombëtarë dhe lokal si dhe bashkë-financuesit për një numër të projekteve.

CHwB është aktive në Kosovë që nga viti 2001. Aktivitetet tona janë të përqëndruara në tri programe:

*"Dëmtimi i pronës kulturore që i përkert cilin do populli do të thotë dëmtim i trashëgimisë kulturore të gjithë njerëzimit, pasi secili popull jep kontributin e vet në kulturën botërore".
Konventa e Hagës, 1954*

KONSERVIMI I INTEGRUAR

Qëllimi i përgjithshëm i programit është të kontriboje në forcimin e rolit të institucioneve në integrimin e trashëgimisë kulturore në proceset e planifikimit hapësinor dhe urban në Kosovë, si dhe trajtimit të trashëgimisë si një faktor të zhvillimit social. Planifikimi konzervues, si një trend global është një fushë që zhvillohet me shpejtësi e që ka mundësuar kalimin nga modeli ad hoc të mbrojtjes në një planifikim sistemik përfshirë strukturën, procesin dhe ruajtjen e biodiversitetit. Kohët e fundit, vëmendja e planifikimit konzervues është përgjendur në përfshirjen e realiteteve socio-ekonomike, e sidomos në aspekt të minimizimit të shpenzimeve të menaxhimit dhe mundësive mbrojtëse.

Disa nga projektet e ndërmarrë në këtë fushë janë:

- Pilot Plani për Konzervim dhe Zhvillim për fshatin Isniq (Deçan);

- Pilot Plani për Konzervim dhe Zhvillim të Rrugës Historike të Deçanit;

- Pilot Plani për Konzervim dhe Zhvillim për fshatin Dranoc (Deçan);

- Plani i Konservimit dhe Zhvillimit për Zonën Historike të Prizrenit (foto poshtë);

- Plani Zhvillimor Komunal, Plani Zhvillimor Urban, Plani Rregullues Urban për qendrën e qytetës dhe Plani i Konzervimit dhe Zhvillimit të Junikut;

- Trashëgimia e Prishtinës;

- Punëtori të Vizioniimit për Prizren, Junik, Gjakovë, Mamushë, Hani i Graçanicë, Vushtrri, etj.

- Punëtori të ndryshme, seminare, konferanca, etj.

RESTAURIM I NDÉRTESAVE HISTORIKE

Qëllimi i përgjithshëm i programit është të nxisë dhe promovojë përdorimin e vlerave unike të mjeshtërive tradicionale, teknikat dhe materialet përmes punimeve restauruese, në mënyrë që të sigurojë përfitimë në aspektin social dhe ekonomik, si dhe të ofrojë trajnimë profesionale për institucionet gjegjëse.

Disa nga projektet e ndërmarrë në këtë fushë janë:

- Restaurimi i Pesë Kullave në Kosovën perëndimore (Kuklec, Osdautaj, Demukaj, Oda e Junikut dhe Kullën e Gockajve);

- Restaurimi i Kullës së Mazrekajve në fshatin Dranoc (Deçan) - (foto poshtë);

- Restaurimi i Kullës së Isa Boletinit në fshatin Boletin (Mitrovicë);

- Restaurimi i Kullës së Hoxhajve në Junik;

- Restaurimi i Xhamisë së Hadumit në Gjakovë;

- Restaurimi i Shtëpisë Saraj në Hoçë të Madhe (Rahovec);

- Restaurimi i Rezidencës Peshkopale dhe të Seminarit Ortodok të Prizrenit;

- Restaurimi i Sahat-Kullës në Rahovec;

- Restaurimi Minares së Arastas në Prizren;

- Restaurimi i Hamamit të Madh në Prishtinë;

- Restaurimi i kulmit të Hamamit të Qytetit në Mitrovicë;

- Inverenimet emergjente restauruese në tërë Kosovë;

- Seminare të ndryshme, trajimeve, vizita në terren, etj.

ZHVILLIMI LOKAL PËRMES TRASHËGIMISË KULTURE

Qëllimi i përgjithshëm i programit është që të sigurojë zhvillimin e komuniteteve lokale dhe ruajtjen e trashëgimisë kulturore nëpërmjet vendosjes së projekteve të ndryshme për vetëdijësim, edukim si dhe aktivitetë të gjenerimit të të ardhurave e të cilat respektojnë vlerat e trashëgimisë natyrore dhe kulturore. Përveç kësaj, kjo do të rezultojë në mirëmbajtjen e duhur dhe promovimin e trashëgimisë kulturore me fokus në turizmin kulturor dhe pjesëmarrjen e komunitetit.

Disa nga projektet e ndërmarrë në këtë fushë janë:

- Qendra e Turizmit Shihemi n'Dukagjin;

- Mbështetja institucione qëndrore në zbatimin bazës së të dhënavë të trashëgimisë kulturore të Kosovës;

- Festimet për Ditën e Trashëgimisë Evropiane në Kosovë;

- Turneu çiklistik "Tour de Culture" në Kosovë (foto poshtë);

- Kurse në Universitetin Veror Ndërkombëtar të Prishtinës;

- Ligjëratë të hapura dhe debate në Universitetin e Prishtinës / Fakulteti i Arkitekturës;

- Kampet e Restaurimi për të rinjtë;

- Projekte të mbështetjes për shoqatën e grave në punët artizanale tradicionale;

- Shërbimi shtrat dhe mëngjes në Kullën e Mazrekajve në fshatin Dranoc dhe në Kullën e Ramë Zyberit në Junik;

- Mbështetje e drejtprerdrejtë për OJQ-të lokale që mirren me vëtëdijësimi mbi trashëgiminë kulturore;

- Debate të ndryshme, seminare, vizita studimore, etj.

36. Trashëgimia Kulturore pa Kufij, Suedi – Zyra në Kosovë

Oteca Pejton, Rr. R. Zogoviq nr.8 – 10000 Prishtinë, Kosovë

+381 (0)38 243 918

kosovo@chwb.org

www.chwb.org & www.chwbkosovo.org

Kulturalno Nasleđe bez Granica (CHwB) je švedska fondacija koja nastoji u očuvanju kulturnih dobara ugroženih na različite načine. Organizacija osnovana je u Aprilu 1995 godine, u duhu Haške Konvencije 1954 godine, u pružanju međunarodne podrške za kulturno nasleđe u opasnosti da budu uništena, kao posledica prirodnih nepogoda, rata, zanemarivanja zbog nemaština, političkih ili društvenih prilika. Rad sa kulturnom baštinom može pomoći ugroženim grupama u povratku osećaja dostojanstva i osnaživanja, što zauzvrat može povećati mogućnosti za pomirenje i borbu protiv siromaštva.

Sedište CHwB-a nalazi se u Stokholmu (Švedska) sa regionalnom kancelarijom u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) sa svojim ogrankom u Tiranu (Albanija) i lokalnu kancelariju u Prištini (Kosovo). CHwB aktivna je u regionu Jugoistočne Europe kroz različite projekte i mreže organizacija.

Projekti CHwB se pre svega finansiraju od strane Sida (Švedske Agencije za Međunarodni Razvoj i Saradnju), neisključujući međunarodne i lokalne donatore, kao i ko-finansijere za brojne projekte.

CHwB je aktivan na Kosovu od 2001. Naše aktivnosti su fokusirane na tri programa:

INTEGRISANA KONZERVACIJA

Opšti cilj programa je da doprinese jačanju uloge institucija u integrisanju kulturne baštine na prostorne i urbanističke procese na Kosovu, kao i tretiranje kulturne baštine kao faktora razvoja društva. Konzervacijsko planiranje, kao globalni trend je jedno brzo razvijajuće polje koja je omogućila prelaz iz ad hoc zaštite u model sistematskog planiranja, obrade i očuvanja biodiverziteta. U skorije vreme, pažnja je usmerena na uključivanju društveno-ekonomskih realnosti u konzervacionim planiranjima, posebno u smislu minimiziranja upravljanja i oportunitetnih troškova zaštite.

Neki od projekata sprovedenih u ovoj oblasti su:

- Pilot Plan očuvanja i razvoja za selo Isnić (Dečane);
- Pilot Plan očuvanja i razvoja istorijskog puta Dečane;
- Pilot Plan očuvanja i razvoja za selo Dranoc (Dečane);
- Plan zaštite i razvoja za istorijsko jezgro Prizrena (slika dole);
- Opštinski Plan Razvoja, Urbani Plan Razvoja, Urbani Regulativni Plan za centar grada i Konzervacioni Plan Razvoja za Junik;
- Preživeo kulturno nasleđe u Prištini;
- Radionica Vizije za Prizren, Junik, Đakovicu, Mamušu, Elez Hana, Gračanicu, Vučitrn, itd;
- Različite radionice, seminari, konferencije, itd.

RESTAURACIJA ISTORIJSKIH GRAĐEVINA

Opšti cilj programa jeste da podstakne i promoviše korišćenje jedinstvene vrednosti tradicionalnih zanata, tehnika i materijala kroz restauracijske radove, kako bi se iz istih obezbedio dobiti u društvenom i ekonomskom vidu, kao i da pruži stručno usavršavanje relevantnih institucija. Neki od projekata sprovedenih u ovoj oblasti su:

- Restauracija pet kula u zapadnom delu Kosova (Kuklec, Osdautaj, Demukaj, Oda e Junikut i Gockaj Kula);
- Restauracija Kule Mazrekaj u selu Dranoc (Dečane) - (slika dole);
- Restauracija Isa Boletini Kule u selu Boljetin (Mitrovica);
- Restauracija Kule Hodža u Juniku;
- Restauracija Hadum Džamije u Đakovici;
- Restauracija Saraj Kuće u Velikoj Hoći (Orahovac);
- Restauracija Vladičanskih Dvora i Pravoslavne Bogoslovije u Prizrenu;
- Restauracija Sahat Kule u Orahovcu;
- Restauracija Arasta Minareta u Prizrenu;
- Restauracija Veličkog Hamama u Prištini;
- Restauracija krova Hamama Grada u Mitrovici;
- Hitna obnova intervencija na celoj teritoriji Kosova;
- Razne radionice, obuke, terenske posete, itd.

LOKALNI RAZVOJ KROZ KULTURNU BAŠTINU

Opšti cilj programa je da obezbedi razvoj lokalnih zajednica i očuvanje kulturne baštine kroz uvođenje različitih projekata svesti i edukacije, kao i dohodovnih aktivnosti koje poštjuju vrednosti prirode i kulturne baštine.

Pored toga, ova će rezultirati pravilnim održavanjem i promocijom kulturne baštine sa pažnjom na kulturni turizam i učešće zajednice.

- Neki od projekata sprovedenih u ovoj oblasti su:
- Kancelarija Turizma Vidimo se u Dukadin;
 - Pomoć centralnim institucijama u sprovođenju datoteke kulturne baštine Kosova;
 - Proslave Dana Evropske Baštine na Kosovu;
 - Ciklistička manifestacija „Tour de Culture“ na Kosovu (slika dole);
 - Tečajevi u Međunarodnom Letnjem Univerzitetu Prištine;
 - Otvorena predavanja i debate u Prištinskom Univerzitetu / Arhitektonski fakultet;
 - Kampovi Restauracije za mlade;
 - Projekti podrške za udruženja žena u tradicionalnim rukotvorinama;
 - Noćenje sa doručkom u Kulji Mazrekaj u selu Dranoc i Kulji Ramë Žyberija u Juniku;
 - Direktna podrška za lokalne NVO u podizanje sveti kulturne baštine;
 - Razne debate, seminar, studijske posete, itd.

„Ostecenje kulturnih dobara koje pripadaju bilo kojem narodu predstavlja štetu kulturnog nasleđa čitavog čovečanstva, pošto svaki narod daje svoj doprinos svetskoj kulturi.“
Haška Konvencija, 1954.

